

Fag: PEDAGOGIKK**Kode: PE130-C****Studiepoeng: 30****Vedtatt: Vedtatt av Avdelingsstyret i møte 17. juni 2003 (sak A30/03), med senere justeringer av dekan våren 2006**

Fagplanens inndeling:

- 1. Nasjonal rammeplan**
- 2. Innledning til lokal fagplan**
- 3. Innhold**
- 4. Organisering og arbeidsformer**
- 5. Vurderingsordning**
- 6. Pensum og kunnskapskilder**

1. Nasjonal rammeplan

(Det som står her i del 1, er direkte sitat fra nasjonal rammeplan)

Formål og egenart

Pedagogikk er et mangesidig fag og omfatter deldisipliner idéhistorie, utdanningshistorie, didaktikk, filosofi, psykologi og sosiologi. Faget inngår som en yrkesdannende komponent i allmennlærerutdanningen. Pedagogikk skal bidra til at studentene opparbeider den kunnskap og erfaring som er nødvendig for kritisk å kunne analysere lærernes og elevenes arbeid i lys av relevante styringsdokumenter, forventninger fra foreldre/foresatte og ulike teorier og ramme faktorer. Denne bredden av oppgaver er en sentral del av lærerens profesjonskunnskap.

Den faglige aksene i studiearbeidet innenfor pedagogikkfaget er relasjonen mellom samfunn, skole, lærer, elev og lærestoff. Dette er didaktikkens kjerne, og didaktikk blir dermed et sentreringssentrum for opplæringen i pedagogikk. Skal studiet skape grunnlag for at denne relasjonen skal bli god, må det stimulere til personlig vekst, utvikling og yrkesetisk bevissthet. Ut fra et slikt perspektiv blir pedagogikk et danningsfag, som skal gjøre studentene i stand til å arbeide i et framtidig foranderlig faglig, sosialt og kulturelt landskap, preget av kompleksitet og mangfold. Studenten skal bli kjent med pedagogikkfagets røtter og fagets vitenskapelige basis.

Målområder

Arbeidet med målområdene skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, praksiserfaring, faglig utvikling og didaktisk refleksjon.

Læreren, eleven og opplæringen

Studentene skal

- kunne analysere enkeltelevers og elevgruppers læringsstrategier i lys av ulike teoretiske perspektiver, og bruke denne kunnskapen til å legge til rette et inkluderende læringsmiljø for alle, også for elever med behov for spesialundervisning
- kunne begrunne og reflektere over egne valg i lys av yrkesetikk, relevant teori og ut fra erfaringer innenfor pedagogisk forskning
- kunne analysere læreplaner og organisere skoledagen i tråd med målene i det gjeldende læreplanverket

- kunne diskutere og analysere grunnleggende didaktiske spørsmål knyttet til språklig, sosialt og kulturelt mangfold
- kunne motivere og legge til rette for enkeltelevers læring og gjennom kunnskap og ferdigheter i klasseledelse lede elevenes arbeidsfellesskap
- kjenne til ulike kartleggingsprøver som brukes for å identifisere lærevansker, deriblant lese- og skrivevansker

Læreren og eleven i organisasjonen

Studentene skal

- ha kunnskap om og innsikt i de forutsetningene som er nødvendige for å utvikle gode mellommenneskelige relasjoner og kunne bruke denne innsikten til å legge til rette for et inkluderende læringsmiljø
- kunne analysere og vurdere skolen som organisasjon ut fra ulike perspektiver og være rustet til gå inn i et samarbeid om skolens virksomhet og utviklingsarbeid
- ha innsikt og ferdigheter i kommunikasjon med elever, foreldre/foresatte, kolleger, ledelse og andre som har ansvar for barns oppvekstmiljø
- være bevisst sitt eget og kollegenes fag-, kunnskaps- og læringssyn og forholdet mellom pedagogisk grunnsyn, opplæringens mål og skolens eller virksomhetens praksis
- kunne gi omsorg og hjelp til barn i krise og kritisk vurdere og gjennomføre tiltak i forbindelse med atferdsproblemer, for eksempel mobbing
- kunne analysere ulike framstillinger av prøveformer, resultatoversikter og vurderingsformer som brukes i evaluering av skolen, lærerne eller elevene

Læreren og eleven i samfunnet

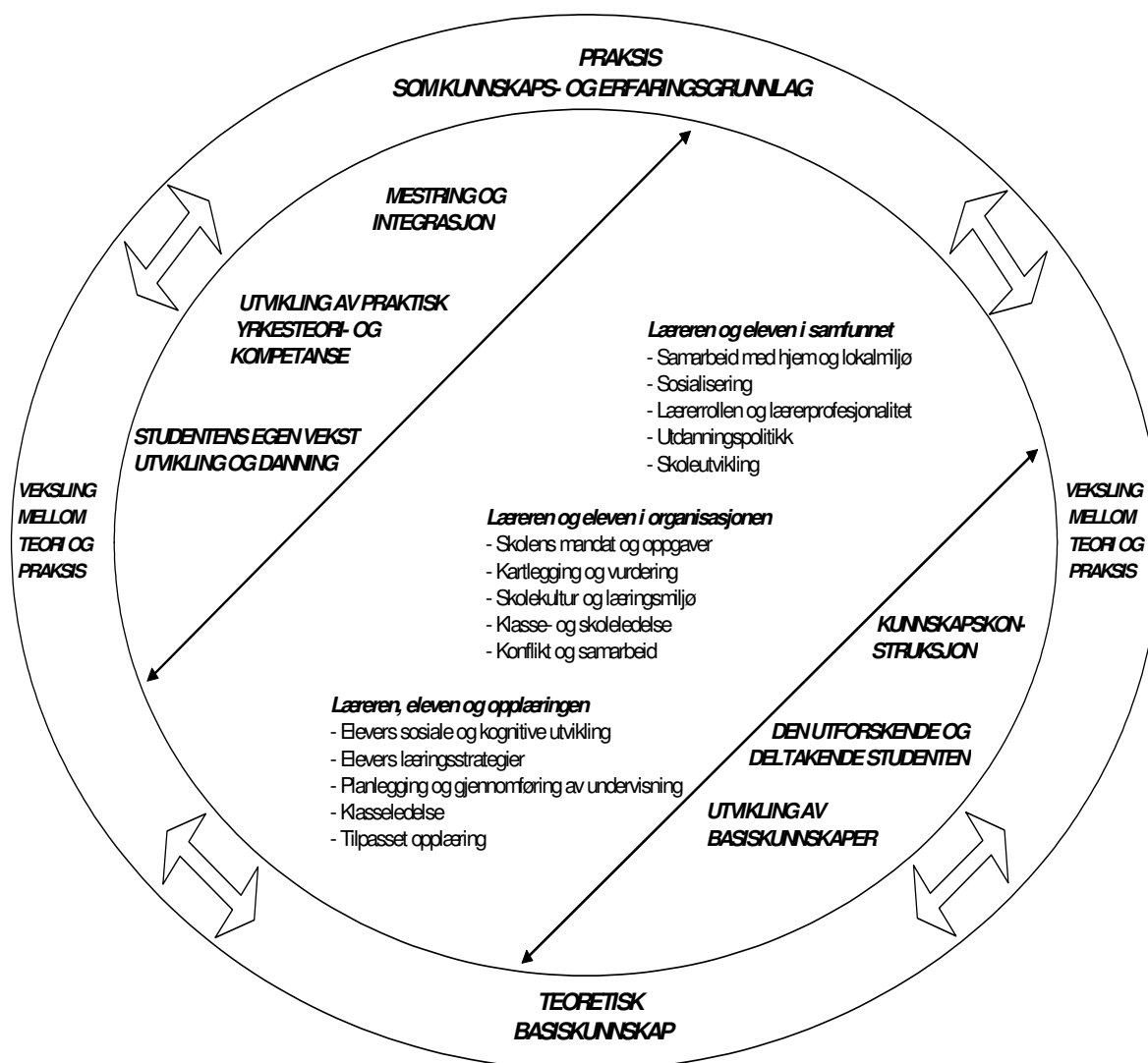
Studentene skal

- kunne forstå endringer i lærerrollen og elevrollen ut fra et historisk, filosofisk og samfunnsmessig perspektiv og kunne analysere hvordan disse rollene endrer seg i takt med endringer i samfunnet
- vite hvilken forpliktelse læreren har i forhold til skolens lover og læreplaner
- kunne bearbeide dilemmaer som knytter seg til møtet mellom teori og praksis
- vise innsikt i hvordan ulike sosialiseringsfaktorer kan få konsekvenser både for elevenes utvikling og lærerens didaktiske prioriteringer
- kunne diskutere yrkesetiske dilemmaer i lys av forholdet mellom egen opplæring, elevenes læringsstrategier og den konteksten opplæringen står i
- kunne samarbeide og legge til rette for gode overganger mellom barnehagen og skolen og mellom ulike nivåer i skolen

2. Innledning til lokal fagplan

I pedagogikkfaget vil studentenes utvikling mot å bli dyktige lærere med yrkesstolthet og evne til å forme og utvikle skolen være i fokus. I lærerutdanningen er teori og praksis og samspillet mellom teori, praksis og refleksjon sentralt.

Dette kan illustreres gjennom en modell som visualiserer grunntankene i fagplanen.

Midtfeltet illustrerer de tre målområdene i planen. De to sidefeltene rommer mål for studentenes læring og utvikling. Feltet på venstre side representerer mestring og utvikling av praktisk yrkesteori og yrkeskompetanse. Feltet på høyre side representerer bevissthet om og deltakelse i egen kunnskapsproduksjon. Den ytre sirkelen representerer vekselvirkningen mellom teori og praksis under hele utdanningsløpet.

Faget starter med fokus på eleven og læreren i klasserommet. Her er prosessen studentene må gjennom med perspektivskifte fra elevrolle til lærerrolle sentral. Perspektivet utvides etter hvert til å omfatte lærerrollen i forhold til skolesamfunnet og lokalsamfunnet. Temaer som klasseledelse og samarbeid skole – hjem er sentrale her. Skolens plass og rolle i samfunnet utvider perspektivet ytterligere. Politisk styring, lover, læreplaner, samfunnsendringer, oppvekstvilkår og utviklings- og innovasjonsarbeid er temaer som inngår. De tre hovedområdene er ikke å anse som påfølgende stadier. Gjennom hele utdanningen inngår de i et vekselspill. Hvert av områdene vil likevel i perioder være i fokus.

Vekselvirkning mellom teori og praksis er en grunntanke i pedagogikkfaget. Målet er at studentene gjennom egen læring skal utvikle seg både som fagperson og menneske. Den utforskende og deltakende studenten er aktiv og bevisst i egen kunnskapsproduksjon. Å sammenholde teori og empiri er en nødvendig forutsetning for å kunne reflektere, begrunne, anvende og utvikle egen praktisk yrkest teori og yrkeskompetanse.

3. Innhold

Innholdet i studiet følger målområdene. Lærerrollen og didaktikk er gjennomgående temaer i begge studieårene med en gradvis fordyping av innholdskomponentene. Det første studieåret konsentreres om det som skjer i klasserommet. I det andre studieåret går en mer inn på skolen som organisasjon og forholdet skole-samfunn. Likevel skal temaene i de ulike målområdene hele tiden ses i sammenheng med hverandre. Studiet bygges opp kumulativt slik at kunnskap, forståelse og innsikt som utvikles første året forutsettes videreutviklet andre året.

Læreren, eleven og opplæringen

Dette målområdet skal gi studentene innsikt i og erfaring med elevers læring og utvikling og med læreres planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning. Lærere har behov for kunnskap om elevers læringsprosesser. På skolen arbeider elevene i et læringsfellesskap, lærere må derfor kunne tilrettelegge et inkluderende læringsmiljø. Alle elever, også de med ulik sosial og kulturell bakgrunn og de med særlige behov, har rett til å delta på likeverdige vilkår i et felles skolemiljø. Derfor må lærere kunne vurdere ulike elevers læringsbehov og læringspotensiale og tilrettelegge for tilpasset opplæring. Lærere må også kunne samarbeide med kolleger og diskutere og analysere grunnleggende didaktiske spørsmål knyttet til undervisning, slik at de kan gjøre bevisste valg og videreutvikle sin kompetanse gjennom vurdering av egne erfaringer.

Innenfor dette målområdet, vil det blant annet bli arbeidet med følgende temaer:

- Elevers læringsstrategier; læringsprosesser hos enkeltelever og i elevgrupper
- Elevers utvikling, med vekt på sosial og kognitiv utvikling
- Planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisningsopplegg, med utgangspunkt i skolens læreplaner
- Klasseledelse
- Tiltak for elever med spesielle behov

Læreren og eleven i organisasjonen

Dette målområdet skal gi studentene innsikt i og erfaring med skolen som organisasjon og med skolekultur. For å kunne analysere skolen som organisasjon og ta del i utviklingen av skolen, må lærere kjenne til det formelle grunnlaget for skolens virksomhet, dvs. lover, viktige forskrifter, læreplanverk og andre skolepolitiske dokumenter. I studiet vil en diskutere skolens verdigrunnlag og det elev-, fag-, kunnskaps- og læringssyn som danner grunnlaget for lærerens arbeid i skolen og samarbeid med ledelse, medlærere, elevenes foresatte og andre aktuelle samarbeidsparter. I samarbeidet trenger lærere kompetanse i kommunikasjon og samarbeid. Lærere må også kunne medvirke i håndteringen av barn i sorg og krise, elever med atferdsproblemer, mobbing og ulike typer konflikter knyttet til skolefellesskapet.

Innenfor dette målområdet, vil det blant annet bli arbeidet med følgende temaer:

- Skolens mandat og oppgaver
- Kartleggingsprøver og ulike vurderingsformer i skolen

- Skolens kultur og læringsmiljø
- Skole- og klasseledelse
- Konflikt og samarbeid

Læreren og eleven i samfunnet

Dette målområdet skal gi studentene innsikt i og erfaring med barns oppvekstmiljø, og hvordan miljøet påvirker barn og unges sosialisering og identitetsutvikling. Skolen er samfunnets formelle sosialiserings- og læringsarena og lærere må ha oversikt over den rollen særlig skolen har hatt gjennom de siste par hundre år. Samtidig må skolen trene elevene i å forholde seg kritisk til trekk i samfunnsutviklingen i samsvar med formålsparagrafen i opplæringsloven. I dette arbeidet må lærere, i samarbeid med hjemmene, kunne bearbeide og ta stilling til problemer både i skolesamfunnet og i storsamfunnet. Det gjelder f.eks forhold knyttet til det flerkulturelle, til miljøproblematikk, til likestilling og til trekk ved den økonomiske utviklingen.

Elevens vekst og utvikling må ses i en helhetssammenheng. Lærerrollen utfordres og settes på prøve i forholdet mellom skole og samfunn. Lærerrollen kan ikke avgrenses til det faglig profesjonelle. Gjennom studiet vil en diskutere yrkesetiske dilemmaer og utforming av en utvidet lærerrolle, i lys av historiske, filosofiske og samfunnsmessige perspektiv.

Lærere må kunne samarbeide med andre om de formelle overganger elevene opplever mellom barnehagen og skolen og mellom de ulike nivåene i skolen.

Innenfor dette målområdet, vil det blant annet bli arbeidet med følgende temaer:

- Samarbeid skole/hjem og skole/lokalmiljø
- Sosialisering
- Lærerprofesjonalitet og den utvidede lærerrollen
- Utdanningshistorie
- Utdanningspolitikk
- Skoleutvikling

Grunnleggende ferdigheter i faget

I studieemnet skal de grunnleggende ferdighetene, som er integrert i kompetansemålene i grunnopplæringen, komme tydelig fram. De skal bidra til utvikling av og er en del av fagkompetansen.

4. Organisering og arbeidsformer

Studieenheten er lagt til de to første studieårene med følgende vekting: 1.semester (høst) 10 studiepoeng, 2.semester (vår) 10 studiepoeng og 4. semester (vår) 10 studiepoeng. Det betyr et overhopp i 3. semester. I pedagogikk legges det vekt på en prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet. Arbeidsformene vil variere mellom forelesninger, samtaler i større eller mindre grupper, individuelt arbeid, ulike former for gruppearbeid og anvendelse av digitale verktøy. Utforskende virksomhet vil bli vektlagt i form av prosjektarbeid, aksjonslæring og utviklingsarbeid. Det vil hele tiden bli lagt vekt på tilknytning til praksisfeltet.

Obligatorisk studiedeltakelse

I semester- og ukeplaner vil det bli avklart hvilke deler av opplæringen som er obligatorisk. Først og fremst vil det dreie seg om:

- Arbeid med kommunikasjon og gruppeprosesser
- Spesielle faglige seminar
- Flerfaglige prosjekt
- For- og etterarbeid til praksis
- Studievurdering

Det vises ellers til Regler for frammøte og studiegang ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning.

5. Vurderingsordning

Obligatoriske arbeidskrav

- Individuell fagtekst
- Fagtekst i gruppe
- Arbeid med undersøkende aktiviteter
- Observasjon i tilknytning til praksisfeltet
- Muntlig presentasjon
- Individuelt refleksjonsskriv, knyttet til eksamensmappen

Et utvalg av arbeidene inngår i eksamensmappen.

Obligatoriske arbeidskrav vurderes med vurderingsuttrykkene godkjent/ikke godkjent, og teller ikke ved fastsettelse av endelig karakter. Endelig karakter blir ikke gitt før obligatoriske arbeidskrav er godkjent.

Karakteren i faget fastsettes på grunnlag av tre deler

Del 1. Etter første semester. Individuell skriftlig eksamen

Del 2. Etter andre semester. Muntlig eksamen i gruppe, unntaksvis individuelt
Gruppen får felles karakter. Sensor kan i særskilte tilfeller gi individuell vurdering.

Del 3. Etter 4. semester. Digital presentasjonsmappe bestående av et utvalg av arbeider fra begge studieårene

Mappen vurderes som helhet med en karakter.

Krav til antall mappebidrag, omfanget av dem og andre mer spesifikke krav, bl.a. til digital mappe, vil framgå av semesterplanene.

Alle delene må være bestått for å få karakter i faget. Ved fastsetting av endelig karakter vektas de tre delene likt.

6. Pensum og kunnskapskilder

Pensumlistene produseres av biblioteket og finnes på følgende adresse <http://www.alt.hist.no/biblioteket/> på avdelingens hjemmesider. Pensumlistene redigeres av biblioteket. Spørsmål rettes til faglig ansvarlig.